

82. *Rosa gallica* L. — Róża francuska

Ogólny zasięg jest trudny do wykreślenia (zwłaszcza we wschodniej części), gdyż gatunek ten jest często traktowany jako zbiorowy i rozdzielany na kilka jednostek. Według F. Hermanna (1956, Flora v. Nord- u. Mitteleuropa) zasięg róży francuskiej obejmuje prawie całą południową Europę, od Hiszpanii po Krym i Kaukaz oraz Małą Azję.

Przez Polskę przebiega północna granica zasięgu róży francuskiej. Jej stanowiska rozproszone prawie w całej południowej części kraju, tworzą jednak miejscami większe skupienia, jak: na Nizinie Śląskiej, w okolicach Krakowa i w okolicach Zamościa. Szereg stanowisk położonych w pobliżu większych miast (np. Wrocław, Opole) już dziś nie istnieje. Trzy stanowiska podane w 1897 roku przez A. Ejsmonda (Pam. Fizj., 7) z powiatu: Rypin, Sierpe i Płock (Gulbiny, Miszewko, Koziębrody) nie znalazły później potwierdzenia i najprawdopodobniej odnoszą się do innego gatunku.

Róża francuska na terenie Polski występuje przeważnie na wysokości 100—350 m n.p.m. Najwyższe stanowiska znajdują się w okolicach Nowego Sącza (góra Litacz — 530 m). Rośnie zwykle na podłożu wapiennym, względnie kredowym, gliniastym i lessowym, rzadziej na skałkach piaskowcowych. Przywiązana jest do zbiorowisk kserotermicznych i najczęściej znaleźć ją można na pograniczu muraw i zarośli, w miejscach dobrze naświetlonych, niekiedy również w lasach dębowych. W rejonach rolniczych, wyparta ze swych naturalnych stanowisk, zachowała się jeszcze w zaroślach śródpolnych i na miedzach.

R. gallica jest gatunkiem ciepłolubnym, który przywędrował do Polski z południa przez Bramę Morawską i wzdłuż doliny Odry migrował na północny zachód, a wzdłuż doliny Wisły na północny wschód oraz z południowego wschodu przez Podole do województwa lubelskiego. Mniejszą rolę odegrały przełomowe doliny górskich rzek: Dunajca, Wisłoki i Wisłoka.

Mapki rozmieszczenia w Polsce opublikowali: B. Pawłowski (1925, Geobotaniczne stosunki Sądeczyzny), B. Brzyski (1961, Fragm. Fl. et Geobot., 7, 2) i K. Browicz (1962, Roczn. Sekc. Dendr. PTB, 16).

Its total area is very difficult to draw (especially in the east part), because *Rosa gallica* is often treated as a collective species and divided into several units. According to F. Hermann (1956, Flora v. Nord- u. Mitteleuropa) the area of *Rosa gallica* comprises almost the whole south of Europe, from Spain to Crimea and Caucasus, and Asia Minor. The northern limit of the area of *Rosa gallica* runs through Poland. Its localities dispersed nearly in the whole southern part of the country form bigger aggregations here and there, as in the Silesian Lowland, in the vicinity of Kraków and Zamość. A number of localities, lying near big towns (e.g. Wrocław, Opole) do not exist any more. Three localities mentioned by A. Ejsmond in 1897 (Pam. Fizj., 7) in the district of Rypin, Sierpe and Płock (Gulbiny, Miszewko, Koziębrody) could not be confirmed later and in all probability refer to a different species.

In Poland *Rosa gallica* grows mostly at the height 100—350 m a.s.l. The highest localities are in the environments of Nowy Sącz (Litacz mountain 530 m). It usually thrives on calcareous or chalk, clayey or loess substratum, rarely on sandstone rocks. It is adapted to xerothermic communities, and it is frequently found on the margin of steppe communities or brushwoods, in places with much light, and sometimes also in oak forests. In agricultural regions when deprived of its natural localities it is still met in brushwood lying among fields and in hedgerows.

Rosa gallica requires warmth. It is a species that came to Poland from the south through the Mora-

wa Gate, and migrated north-west along the Odra Valley and north-east along the Vistula Valley. From south-east through Podole it came to the Lublin District. Less important were the gorges of mountain rivers: Dunajec, Wisłoka and Wisłok.

The distribution maps were published by B. Pawłowski (1925, Geobotaniczne stosunki Sądeczyny), B. Brzyski (1961, Fragm. Fl. Geobot. 7, 2) and K. Browicz (1962, Roczn. Sekc. Dendr. PTB., 16).

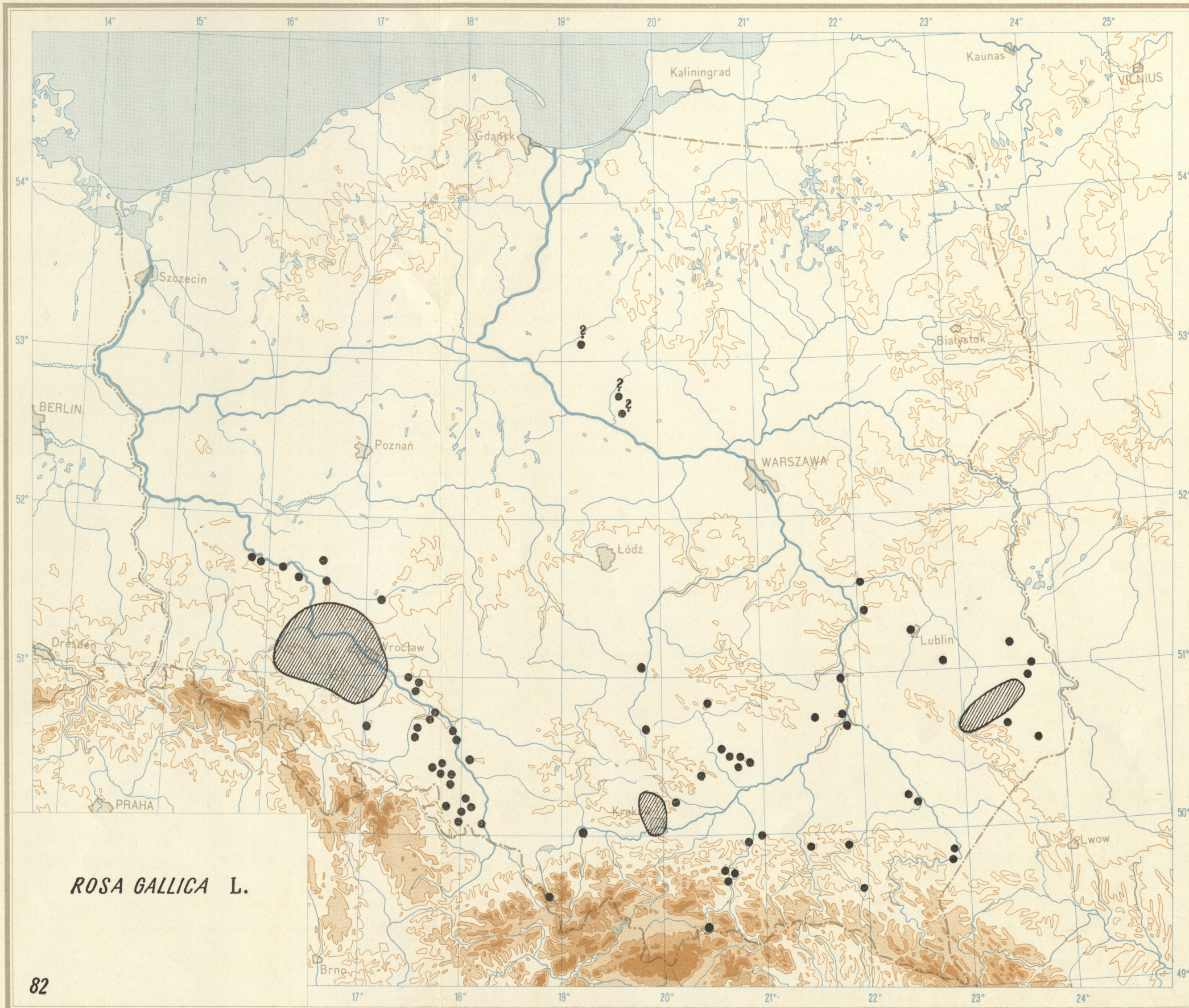
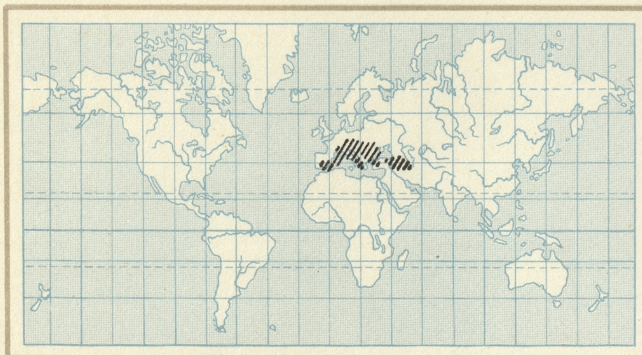
Трудно обозначить общий ареал (особенно в восточной части), потому что *R. gallica* часто считается сборным видом и делится на несколько таксономических единиц. По Ф. Герману (1956, Flora v. Nord-u. Mitteleuropa) ареал *R. gallica* охватывает почти всю Южную Европу от Испании по Крым и Кавказ, а также Малую Азию.

Северная граница ареала *R. gallica* пересекает территорию Польши. Её местонахождения разбросаны почти по всей южной части страны, однако местами образуют большие скопления, как: на Силезской низменности в окрестностях Кракова и Замостя. Ряд местонахождений, находящихся вблизи больших городов (напр. Вроцлав, Ополе), уже в настоящее время не существуют. Три местонахождения поданные в 1897 г. А. Эйсмондом (Физиографические записки, 7) из районов Рыпина, Серпца и Плоцка Гульбины, Мишевко, Козеброды) позднее не были подтверждены и, по всей вероятности, относятся к другому виду.

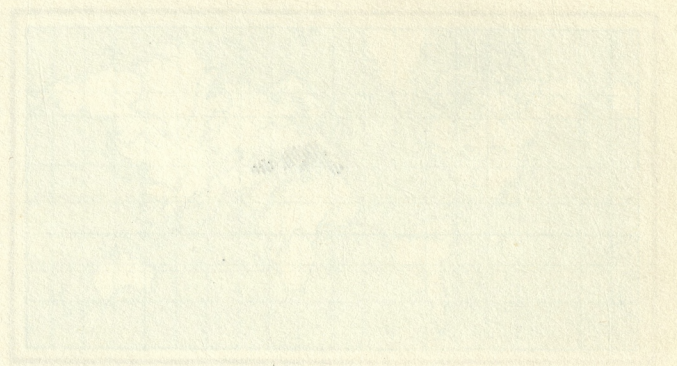
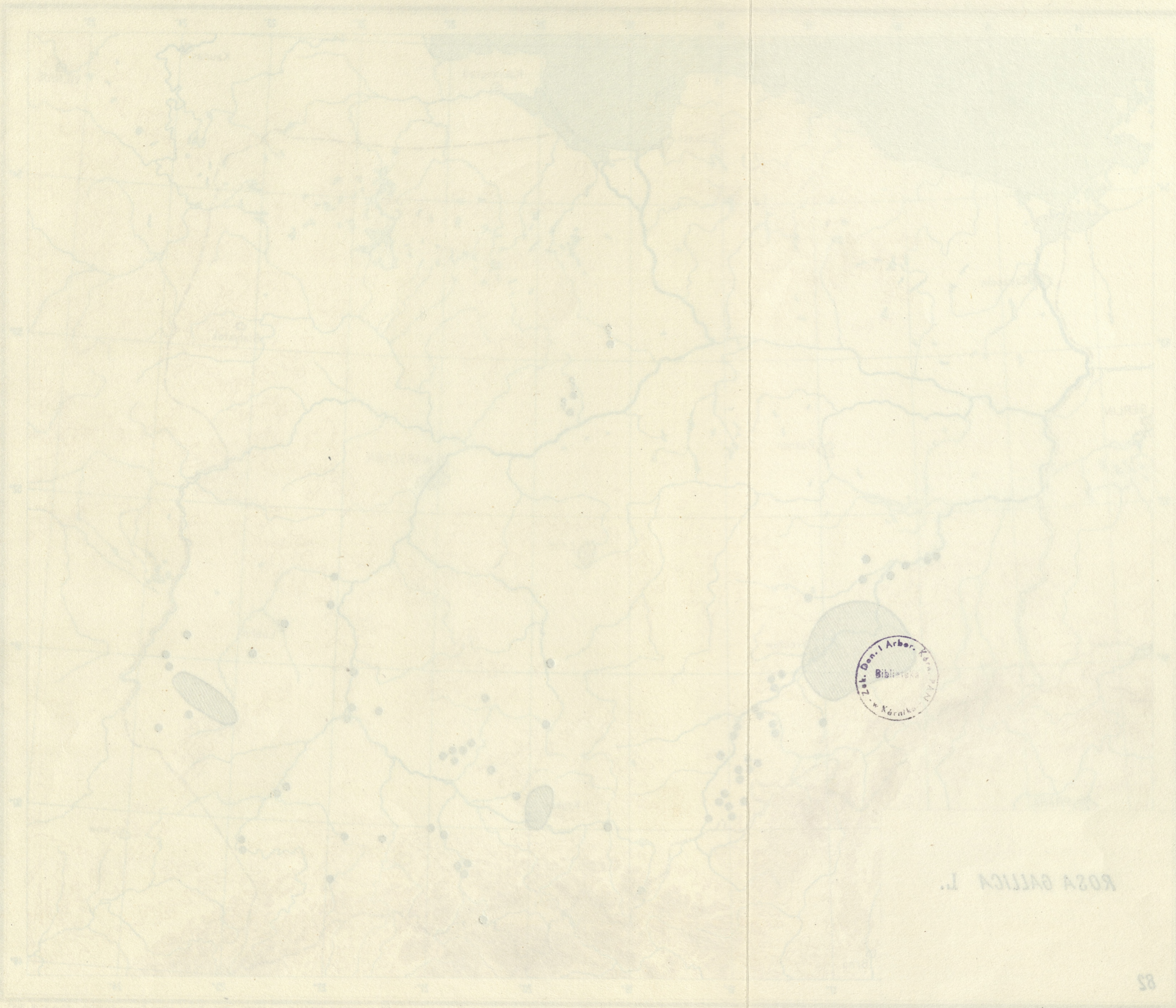
В Польше *R. gallica* выступает преимущественно на высоте 100—350 м над уровнем моря. Наивысшие местонахождения находятся в окрестностях Нового Сонча (гора Литач — 530 м.). Обычно растёт на известковых, меловых и лёссовых почвах, реже на песчаниновых скалах. Она привержена к ксеротермическим ассоциациям и чаще всего её можно найти на границе мурав и зарослей, в местах хорошо освещенных, иногда в дубовых лесах. В сельскохозяйственных районах, вытесненная из своих естественных местонахождений, сохранилась ещё в средипольных зарослях и на межах.

R. gallica является теплолюбивым видом, который переселился в Польшу через Моравскую Брамку и мигрировал вдоль долины Одры на северо-запад, а вдоль долины Вислы на северо-восток, а также с юго-востока через Подоле до Люблинского воеводства. Меньшую роль в миграции сыграли долины горных рек: Дунайца, Вислоки и Вислока.

Карты распространения в Польше были опубликованы Б. Павловским (1925, Геоботанические условия Сондецкого района), Б. Бжиски (1961, Fragm. Fl. et Geobot., 7,2) и К. Брович (1962, Ежегодник дендрологической секции РТВ, 16).

ROSA GALLICA L.

ROSA GALICIA I.